

משולם מסוגיא דבנא מלישא ד' ג' ע"א על פי דברי רש"י גבי מעשר שני בטל ברוב בשאין בו שום פרוטה מי סבירת וכו' הדר הוי דאורייתא ודרבנן ולא מלפניו פי"ש סיגנון ראיתו וכתב שהראו לו בשו"ת שואל ומשיב מהדורא רביעאה ח"ג סי' מ"ד באמצע התשובה שכתב גם הוא כן ושם שקיל וערי לבנות ולסמור :

אדר איזה ימים ראיתי מה שכתב הגאון בדעת תורה הג"ל באות י"א ד' ח"ן סוף ע"ב בענין זה שאיזה אחרונים דימו שסבירת רבינו משולם יחידאה הוא ולא כן הוא שהרי יש לו חזר מר ריהו האור זרוע בהלכות חליה סי' תרע"א וכו' והסביר הגאון י"ו כונה חדשה בדברי רבינו משולם אשר לא שיערו שום אחד מהמחברים המדברים בזה ואעתיק דברי קדשו בזה והוא (אחרי שהעיר מליזה מקומות שנראה שלא כדעת רבינו משולם כתב) ואולם לפי מה שכתבתי בשם מוהרי"ע"א (דברי מוהרי"ע"א הבאים למעלה בסק"א ד"ה וגראה לי) נראה דבונה המרדכי רק בדבר שמתחלת הווייתו וביאורו לעולם כדי ריביתיה שיבאו שניהם יחד לא מהני ביטול אבל היכל המקודש היה אחד בפני עצמו אף שהיה מותר או אסור אין נפקא מינה בזה כלל ושפיר בטל זה בזה וכן מלאמי בא"ז הלכות חליה סי' תרע"א ח"ג ב' ח"ל קשה לי אתי המחבר יתבטל הרוק בדרם וכו' דהואיל וריביתיה דהאי רוק הכי שבאים שניהם מפיו יחד אין שייך בו ביטול שאין שייך ביטול אלא בדבר שהיה זה לבד וזה לבד ונתערבו עכ"ל ומבואר דס"ל גם כן כהמרדכי ולא כמו שדימו איזה אחרונים שדעת מרדכי הוא דעת יחיד והרי גם הא"ז סובר כן אבל מבואר מלשונו דלא תליא בזמן חלות אסור או היתר רק אם רבייתו והווייתו מתחלת ברייתו לעולם בכך ולכן ס"ל להמרדכי בנימוק השליח דכיון דהולד ה' ניכר ברחם אמו עכ"פ קודם שנימוק שפיר בטל ועפ"י נסחרו כמה דברים ממ"ש למעלה וגם דברי כמה אחרונים בכמה מקומות ואין להאריך יותר אמנם מד' האשכול סי' כ"ד שרמזתי לעיל סק"ד שחידן דהא דהולד כולו מותר אף דיוקן מאבר היואל משום דבטל במיעוטו ע"ש לפת"ש דלא תליא בזמן חלות האסור וכן לפת"ש סק"ד בשם ג"מ בינה מוכח דלא ס"ל כהמרדכי דהא הסם ג"כ בא לעולם בתערובת אבל ל"ע דהא ר' יהודה הוא מר' דשמעת' דאבר היואל והוא ס"ל דמכ"מ ל"ב ואמאי שאר הולד מותר שוב מלאמי בתשו' מהרי"א י"ד סי' שפ"א שהביא קושיא זו בשם הס"ם על גוף ד' הס"ם ותי' שם בכמה דרכים ע"ש עכ"ד י"ו :

ואנכי חזון הרבתי בהגהות מלחמת אריה להגאון אריה לבי ברודא אשר בספר ברכת רנ"ה להגאון בן הגאון ישועות יעקב בסי' קכ"ב ד' קס"ה ע"א שפירש טונה זו בדברי רבינו משולם שבמרדכי ודקדק כן מלשונם של רבינו משולם ואלה דבריו אף לכאורה יש להעיר דאפילו באין לו מחירין למה יהיו הגידולים מותרים אי נימא דהטעם דהוי זה חה גורם ומשום בטול ברוב קאמי עלה הא כבר טדע מה שכתב המרדכי בשם רבינו משולם דכל דבר שמתחלת ביאורו לעולם בתערובת לא בטל וכתב הכרתי ופלתי דאין סתירה מדברי המרדכי הללו למה שכתב הרמ"א בסי' ק"ב דכשלא היה ניכר האסור קודם שנתערב קיל ובטל אף דבר שיש לו מחירין דבהאיא דרבינו משולם הקרי והיביה באים כאחד מה שאין כן בהאיא דהרמ"א דההיתר ניכר לעצמו מערב שבת וכו' ובטדע ביהודה תניי"א סי' ד' אחר שיש חילוק אם המבטל לא ניכר מעולם בפני עצמו הורע כמו לבטל דבר המעורב בחלתו ביאורו לא כן אם המבטל כבר קנה לו הויה לעצמו והמבטל הוא הבא אחריו ונתערב וכו' אז דין הוא שיתבטל ביותר אף אם הוא דבר שיש לו מחירין והגאון ב"ט שם בסי' ה"ן הקשה על המרדכי בשם רבינו משולם מהך דגידולי היתר מעלין את העיקר ע"ש ובאמת יש לתמוה הרבה על הני רבוותא וכמדומה שלא שייט בגוף דברי המרדכי בפרק הורע מה שכתב שם עוד להלן וראו רק מה שהביא המגנה למך בראשון ממטמאי משכב וחושב ועל כן אעתיק בזה כל דבריו ח"ל ובפרק ב' דבבא קמא חמר ר' יהושע דשכנתא זרע של זב מטמא במשא לפי שאי אפשר בלא לחטוי ויזה וכו' האי גוונא אמרינן יבמה שרקק דם חלייתה כשרה לפי שאי אפשר בלא לחטוי רוק

התפלא עליו מאד שאין מדברי הטורי זהב וכו' הכרח שחולקים על רבינו משולם וכו' שכבר כתבו כמה רבנים לחלק בטשאים והאריך הרב המחבר וכתב בעמוד ג' לא ידענו מי אלה החולקים על רבינו משולם ואפילו אם היו חולקים הלכא אולא כוונתם דלחיה מרבוותא קמאי ליה ליינחין וכוונתה עבדינן עובדא משום דהרבנים הללו איננו בתראי ולא מייסו מילתיה דרבינו משולם ודאי דלא חזו ליה וכל פי האי לקיטין כקמאי וכו' וכו' אלו פורף דברי קדשו ואילו היה רואה הרב דברי האור זרוע הגדול שהבאמי בראש אות זו היה שמת לקראת דב"ק אחרי שנמלא לו חבר חד מן קאמא"א דקאי כוונתה :

ג אשור בספר ברים עולם להגאון אבד"ק וויסאקי י"ו בחלק ח"מ סי' ס"ב דף ג"ו ע"א (בסוף ד"ה והנה יש לפלפל) שהביא מה שכתב הגאון פרי מגדים סי' י"ד בשפתי דעת ס"ק י"ב שהרמב"ם שפסק באבר שאל דהחלב מבהמה זו הוי כחלב טריפה שנתערב בכשירה לא סבירא ליה כהמרדכי ולשיטתו אולי דפסק בפרק א' מהלכות משכב ומושב דאף במעורב מתחלת ברייתו מהני ביטול וסקיל וערי קת בדבריו וסיים ומלכד זאת לא זכיתי להבין דברי הפרי מגדים שכתב דהרמב"ם לשיטתו אולי דמהני בזה ביטול ולא ארע באיזה מקום סובר הרמב"ם שם דמהני בזה ביטול ואדרבא הרי פסק שם בהלכה י"ד להך דינא דרוק הזב ושכנתא זרע וכו' דמטמא משום שאי אפשר שלא יהיה בהם לחטוי ויזה דמזה לגוד המרדכי דינו דבמעורב מתחלת ברייתו לא מהני ביטול ובאמת מבואר שם במגנה למך שגם הרמב"ם סובר כהמרדכי וביאר בזה הא דכתב הרמב"ם דהחלב אסור והרי זה כחלב טריפה שנתערב וכו' עיין שם ובטדע ביהודה תניי"א סי' כ"ד ודברי הפרי מגדים לרייכים עיין גדול וספר ניגה ורדים שכתב שם דבריו הג"ל אינו תחת ידי לעיין בו עכ"ל והנה דבריו שנגת ורדים הם בכלל מ"ז (בד"ה והנה יש) ודבריו הם על פי הוכחות והכרחיות שהרמב"ם סובר דאף דבר שבא בתערובת בטל ולא פניתי לעיין בדב"ק לפי שדבריו עמוקים ולריך זמן רב להבין רמיותיו ואין הפנאי אמי וראיתי שם שכתב שרבינו הטור שפסק להא דיבמה שרקק דם חלייתה כשרה סובר כרבינו משולם ע"ש דב"ק :

ה אמת שראיתי להגאון מוהר"י לאנדא י"ו בספר יד יהודה להלכות מליצה בסי' ס"ט ס"ק ס"ג ד' ז'ן ע"ב סוף אות ט' שכתב ח"ל גם בעיקר דברי המרדכי לא ידעתי אם נפסקו כן ביון דשום אחד מהקדמונים ופוסקים אחרונים לא הביאו וגם המרדכי כתב עוד חידון אחר עכ"ל הרי שמתפק בזה מחרי טעמי א' ששום אחד מהקדמונים לא הביאו סבירתו ב' לפי שרבינו משולם עצמו אינו מוכרח שסובר כן שהרי כתב לקוייתו חידון אחר דאיידי שהוא בעין ויכיר וכל דבר שהוא בעין לא בטיל כמבואר בדברי המרדכי שצפרק הורע והנה מה שנסתפק מאד שהוא בעצמו חידון חידון אחר נראה פשוט שאם היה חידון האחר אחר שכתב חילוקו דאין שייך ביטול בדבר שבא על ידי תערובת היה מקום להסתפק דלא הויה לו חידון זה והולך לחידון השני אבל אין הדבר כן אלא בתחלה כתב דיש לומר דאיידי שהוא ניכר וכו' ושוב כתב חילוקו הג"ל אי נמי ליכא למימר ביטול ברוב אלא בדבר שהיה ניכר בפני עצמו וכו' וברור לדעתי העניה שרבינו משולם הרגיש בחידונו הראשון שהוא דוחק לאוקומי אוקמתא דמייירי וכו' כתב האי נמי והוא העיקר לדעתו דאין שייך ביטול בבא בתערובת ואין לנו להסתפק מאד זה ועוד שכפי הגראה נעלם מהרב י"ו מה שהבאמי בראש אות זו דברי האור זרוע הגדול בח"א סי' תרע"א שכתב ח"ל וקשיא לי המחבר ויבטל רוק בדם וגראה לי הואיל וריביתיה דהאי רוק הכי שבאו שניהם מפיו ביחד אין שייך בו ביטול שאין שייך ביטול אלא בדבר שהיה זה לבד וזה לבד ונתערבו עכ"ל הנכ אחת דבר בקדשו רבינו האור זרוע שחיס ו שמענו א' שמיא חזר לרבינו משולם ב' שאינו כמסתפק בדבר שהרי לא סוכר שום חידון אחר לקוייתו ובכן הדבר ברור דאין לן למינקט כוונתו דרבינו משולם ואין מקום לספקו של הגאון מוהר"ל י"ו ואחת תמוה בספר היקר דעת תורה לידידי הגאון אבד"ק ברעיון י"ו בסי' י"ד אות ס' דף ז'ן ע"ג שהביא ראיה לסבירת רבינו